

Željeli bismo toplo zahvaliti djeci
i njihovim obiteljima za divno
vrijeme koje smo dijelili zajedno.

Naša najveća zahvalnost
svim ljudima koji su
nam se velikodušno
pridružili u ovoj
uzbudljivoj
avanturi.

We would
like to warmly
and gratefully
thank the children
and their families
for the wonderful time
we shared together. Our
greatest appreciation to all
the people who have generously
joined us in this exciting adventure.

self

Sharing Education and Learning with Families

A challenge for XXI Century Schools

**Sharing Education and Learning with Families
A challenge for XXI Century Schools**

**Project promoted by E.E.I. Zaleo (Spain) and
coordinated by Ana Diaz Cappa**

Sudionici/participants:

Gregoria Batalla Batalla	Ljubimka Hajdin
Mª Dolores Espinosa del Valle	Jelena Kežić
Bernardo Fuentes Navarrete	Dijana Ptiček
Yolanda Hervás Cahucholas	Jelena Lazaneo Stančin
Guadalupe Martín Martín	Tea Pirker Novosel
Rosa Roperro Perejil	Mihaela Bošnjak
Mariano Santamaría Company	Natalija Perić
Lorenzo Tiana Ferrer	Petra Fišter
Mª Jesús Torres Asensio	Ivana Šipek
	Ines Krobot
	Sanja Križanec

Nakladnik/publisher: Dječji vrtić Dječji svijet Varaždin, 2016.

Tiskat/print: Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina, Hrvatska
© 2016 by E.E.I. Zaleo and Dječji Svijet

ISBN 978-953-59099-0-3

Grafički dizajn/graphic design: Julián Arranz

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Erasmus+

This work is subject to the license
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International Public License

U posljednje vrijeme koncept obrazovanja oblikovan je tako da je škola jedini protagonist. Jedan od članova ekosustava preuzeo je hegemoniju i ekskluzivnost u tolikoj mjeri da je sama ideja obrazovanja povezana s onim što se događa u školama. No, takvo tumačenje zaboravlja da svi mi formiramo složenu vezu međuodnosa koji nadilaze specifičnost školskoga konteksta.

Javne politike pomogle su ojačati tu ideju tako da i vladine organizacije, ali i šira javnost, razmišljajući o obrazovanju 21. stoljeća, usmjeravaju raspravu na školu 21.stoljeća.

Obitelji su također prihvatile taj konceptualni okvir, prihvaćajući podređenu ulogu koju postavljaju i traže škole. Obitelji se smatraju oblikom podrške i stvaraju se formule za omogućavanje njihovog „poboljšanog“ sudjelovanja. Čak ih se, do određene mјere, krivi za neuspјehe u učenju. Odnosu obitelji – škola prilazi se samo s jednog stajališta. Danas je jedan od najvećih izazova u novoj ekologiji učenja učiniti taj odnos dvosmjernim.

Ipak, situacija se mijenja. Počinje se pojavljivati radikalno drugačiji model djelovanja i odnosa - drugi konteksti, kao što su obitelj, zajednica, susjedstvo, zajednički resursi, virtualna okruženja i dr., stječu sve veću važnost.

Projekt SELF u tom je pogledu pionirska inicijativa. Cilj mu je istraživati, eksperimentirati, ocjenjivati i sl. te, ukratko, isplesti tapiseriju obećavajućih i vrijednih veza s drugim obrazovnim kontekstima. Škola budućnosti mora se pozicionirati u tom okviru, u kojem je škola samo jedan od članova obrazovnog ekosustava, jedan od čvorova u mreži mnogo šire, višesmrjerne veze između svih mogućih scenarija učenja. Ta složena mreža, putem njihove interakcije, definira „osobni put učenja“ koji daje smisao, održivost i buduće izglede za puni razvoj svakog učenika. Iz ove perspektive projekt SELF velik je korak u pravom smjeru.

Rodrigo J. García
Pedagog

In recent times, a concept of education has taken root in which the school is the only player. One of the members of the ecosystem has claimed hegemony and virtual exclusivity to such an extent that the very notion of education is associated with what goes on in schools. Such an interpretation forgets that we are shaped within the complex interrelationship of a network of different contexts which transcends the specificities of the school setting.

Public policies have helped consolidate this idea in such a way that, when considering education in the 21st-century, both the public at large and government authorities fall prey to the crude reductionism of focusing the debate on school in the 21st century.

Families have also taken this conceptual framework on board, accepting the subordinate role drawn up and requested by schools. We think of families as a form of support, creating formulae to facilitate their 'improved' participation. To an extent, families are even blamed for learning failure. Family-school relations are approached from a one-way perspective. Making them two-way is now one of the major challenges in the new ecology of learning.

And yet the situation is changing. A radically different model of action and relation is beginning to emerge: other contexts like family, community, neighbourhood, shared resources, virtual environments... are acquiring increasing relevance.

Project SELF is a pioneering initiative in this respect. It aims to explore, experiment, evaluate...and, in short, weave a tapestry of promising and worthwhile links with other educational contexts. The school of the future must position itself within this framework, in which the school context is just one of the members of the educational ecosystem, one of the nodes in a network of much broader, multidirectional links between all the potential learning scenarios. Through their interaction, this complex network defines the 'personal learning pathway' that makes the comprehensive development of each and every student meaningful, plausible and forward-looking. From this perspective, Project SELF is a giant leap in the right direction.

Rodrigo J. García
Pedagogue

Obitelj, šira zajednica i dječji vrtić mogu surađivati i povezivati se imajući u vidu isti cilj. Kada su obitelji uključene u odgoj i učenje djece u dječjem vrtiću, zajedničkim sudjelovanjem unapređuje se i razvija zajednica u cjelini, ali i svaki pojedinac. Stoga nemojmo zanemariti koliko je važno **dijeliti obrazovanje i učenje djece s obiteljima!**

Društvo sustavno odgaja i obrazuje djecu u vrtićima i školama i važno je da su u taj proces uključene i najvažnije osobe u životu djece – njihovi roditelji i drugi članovi obitelji. Svi zajedno imaju isti cilj – međusobnu podršku i stvaranje prilika za razvoj pojedinaca u čvrste, snažne, kreativne i inovativne osobe. Ti će pojedinci stvarati bolje društvo sutra, koje će sadržavati upravo kvalitete tih pojedinaca.

Profesionalna znanja odgajatelja polaze od teorije odgoja i obrazovanja koje nas uče kako svi sudionici - vrtići, roditelji i zajednica - trebaju zajedno raditi na ostvarenju odgojno-obrazovnog cilja. Obrazovanje stručnjaka odgajatelja koji rade s djecom u dječjim vrtićima temelji se na suvremenim znanstvenim teorijama koje se uvažavaju u modernoj Europi. Profesionalna znanja odgajatelja koji svakodnevno odgajaju i uče djecu pridonose višoj kvaliteti, raznolikosti i otvorenijim mogućnostima izbora načina na koji će učiti djecu. Jednako tako je važno tko je još, uz odgajatelje, aktivno uključen u odgoj i obrazovanje djece.

Različiti ljudi pridonose raznolikosti kompetencija koje razvijamo kod djece. Socio-konstruktivistička teorija uči nas značenju utjecaja kulture i društvenih interakcija na proces učenja pojedinca. Kada u vidu imamo odgoj, obrazovanje i učenje, suvremeni kurikulumi vrtića polaze od komunikacije i suradnje. Praksa dječjih vrtića uvažava i primjenjuje učenja u društvu prema socijalno-kognitivnoj teoriji i kritičko-konstruktivnom pristupu učenju. Prolaskom kroz proces vlastitog učenja učimo i o različitim načinima vlastitog učenja, razumijevamo proces učenja. Odgajatelji su dio procesa učenja i poučavanja tijekom kojeg i sami ponovno prolaze kroz proces vlastitog učenja. Važno je primjenjivati one elemente suvremenih teorija o učenju koje nam omogućuju unapređivanje odgoja i obrazovanja. Profesionalni rad ima vrijednost samo ako je usklađen i u suodnosu s djelovanjem roditelja i šire zajednice.

Vrlo je važno da vrtić u procesu obrazovanja i odgoja djece otvorи vrata roditeljima, članovima obitelji i široj zajednici, promovirajući kompetenciju cjeloživotnog učenja. Provedeno vrijeme i djelovanje roditelja u okviru dječjeg vrtića omogućuje odraslima i djeci življenje u zajednici koja dijeli i gradi nova zajednička znanja, sposobnosti, praktične vještine i kompetencije. Vrtić, roditelji i zajednica, dijeleći međusobno uvažavanje i poštovanje, omogućuju djeci stjecanje novih iskustava i znanja. Istovremeno proširuju granice obrazovanja, čime je djeci omogućeno učenje na prirođan način kroz različite odnose, na najraznovrsnije načine izražavanja, u raznovrsnim komunikacijama s odraslima kao aktivnim i odgovornim partnerima zajedničke budućnosti.

Families, wider community and kindergarten can collaborate and connect in view of the same objective. When families are involved in the education and learning of children in kindergarten, joint participation improves and develops not only the community as a whole but any individual as well. So let us keep in mind how important is **Sharing Education and Learning with Families!**

Society systematically raises and educates children in kindergartens and schools and it is important that the most important persons in the lives of children - their parents and other family members - are included in this process as well. They all together have the same goal - mutual support and creating opportunities for the growth of individuals in empowered, creative and innovative adults. These individuals will create a better society tomorrow.

The professional skills of teachers start from the theory of education, which teaches us that all participants, kindergartens, parents and the community should work together to achieve educational goals. Education of teachers who work with children in kindergartens is based on modern scientific theories that are taken into account in modern Europe. The professional skills of educators who daily teach and raise the children are contributing to higher quality, diversity and open the possibilities of choice of the way to teach children.

But it is equally important who is also actively involved in the education of children besides the teachers. Different people contribute to the diversity of competencies that we develop in children. The socio-constructivist theory teaches us the meaning of the impact of culture and social interaction on the learning process of the individual. When we have education and learning in mind, modern curricula kindergarten start from communication and cooperation. The practice of kindergartens respects and applies learning in society according to social cognitive theory and critical-constructive approach to learning. Also, when one is part of a learning process as an educator one constantly goes through his/her own process of re-learning although primary focus is to teach. It is important to apply those elements of contemporary theories of learning that allow us the advancement of education. Professional work has value only if it is in compliance and in correlation with the activity of parents and the wider community.

It is very important that the kindergarten, in the process of education of children, opens the door to parents, family members and the wider community, promoting competence of lifelong learning. Parents' activities and time spent within the kindergarten enables both adults and children to live in communities that share and build new common knowledge, skills, practical skills, competencies. Kindergarten, parents and the community, by sharing mutual respect, enable children to acquire new experiences and knowledge. At the same time they extend the boundaries of education which enables children to learn in a natural way through a variety of relationships, the various ways of expression and in various communications with adults as active and responsible partners of common future.

Dr. sc. Goran Lapat. University of Zagreb, Faculty of Teacher Education

Kretanje novim putovima, zavirivanje, provođenje novog obrazovnog modela. Kretanje izvan granica obrazovnih institucija. Prepuštanje čuđenju, čudu susreta i proteku vremena.

Dašak zraka koji osvježava, hvata i protresa...

Danas, više nego ikad prije, uz uvjet da se mogu pokrenuti potrebni mehanizmi koji nam omogućuju da razumijemo stvarne živote obitelji i studenata, učenje je moguće u bilo kojem mjestu i bilo kojem društvu (Strategija obrazovanja 2020. EU).

Promjenjivi društveni, kulturni i obrazovni kontekst zahtijeva stalnu prilagodbu nastavnika, učenika i obitelji. U takvim okolnostima škole, kao čimbenici promjena, moraju ponuditi pravo resursa kako bi djeca mogla naučiti učiti, učiti tijekom čitavog života, pa čak i naučiti odučiti.

Ako želimo postati angažirani i predani građani 21. stoljeća, vještine koje trebamo u djetinjstvu moraju se razviti u kooperativnom trokutu koji oblikuju škola, obitelji i lokalne zajednice.

Projekt SELF pokazuje da je moguće izgraditi novu vrstu pedagogije koji se dijeli s obiteljima i drugim lokalnim čimbenicima, a temelji se na određenom skupu okolnosti i specifičnom obrazovnom kontekstu. To je još jedan način razumijevanja obrazovanja koje obogaćuje sve zainteresirane strane i promiče okruženje učenja i eksperimentiranjaza sve koji idu dalje od "zidova" škola, "zidova" gradova ili "zidova" bilo koje zemlje.

Taking new paths, peeking in, pursuing a new educational model. Moving beyond the boundaries of educational institutions. Letting ourselves be cradled by amazement, the miracle of encounter and the passage of time.

A breath of air that refreshes, braces and shocks...

Today, more than ever before, provided the necessary mechanisms can be set in motion to enable us to understand the real lives of families and students, learning is possible in any place and any society. (Education Strategy 2020. E.U.).

A changing social, cultural and educational context demands ongoing adaptation from educators, students and families. In these circumstances, schools, as agents of change, must offer the right resources so that children can learn to learn, learn throughout their lives and even learn to unlearn.

If we are to become engaged and committed 21st-century citizens, the skills we need in childhood must develop within the cooperative triangle shaped by school, family and local area.

Project SELF shows it is possible to build a new kind of pedagogy that is shared with families and other local agents, based on a particular set of circumstances and a specific educational context. It is another way of understanding education which enriches all the stakeholders and promotes learning and experimentation environments for everyone that go beyond the "walls" of schools, the "walls" of cities or the "walls" of any country.

S tvojim uzbuđenjem i mojim iskustvom, s tvojim iskustvom i mojim uzbuđenjem, s tvojim i mojim rukama... širom ćemo otvoriti prozore škole... učiniti ćemo ih velikima, jako velikima... i poletjeti ćemo!

Škola: povlašteno okruženje u kojem živimo, gdje smo spasili uzbuđenje svakodnevnog života i stvari koje su važne!

Škola je fizički i emocionalni prostor gdje se možemo identificirati s našim životnim okruženjem, gdje ŽIVIMO svaki dan, u kojem je SVE što nam se događa.

Važni događaji odvijaju se u našim školama svaki dan, a ponekad su ti događaji čak i iznenađujući i izvanredni. Kao učitelji i obitelji, svi smo odlučni dati djeci najbolje što svaki od nas može ponuditi.

Interakcija djece, odraslih, okoline, obitelji i škole izazvala je i ostvarila pravi pristup, susret u različitim situacijama, akciju, intervenciju. Taj šarolik svakodnevni život obogaćuje ovaj projekt temeljen na komunikaciji između škole, obitelji i okoline.

Škola je mjesto tranzita, komunikacije, razmjene... mjesto gdje ostavljamo mnoge stvari i dobivamo mnoge stvari: kćeri, sinove, učenike ... Jurnjava, opuštanje, razgovor, osjećaji i izražavanje mišljenja... A zašto ne znanje i iskustvo? Svi mi učimo jedni od drugih. To je premlisa ovog projekta koji vam predstavljamo.

Otvoreni projekt, projekt interakcije, s prostorom za različitosti i uključivanja što dovodi do pluralizma u situacijama učenja unutar škole i izvan nje. To je poziv da se krene prema nečemu novom, znanosti, umjetnosti, matematici i snovima... na drukčiji način, gdje su majke i očevi, susjadi, umjetnici... dnevno prisutni.

Naš dom, naše susjedstvo, naša škola... okruženje za zajednički život i rast, za zdravo prožimanje. Prostori u kojima prepoznajemo učenja, učenja koja imaju smisla meni, tebi, svima. I tako učimo zajedno: djevojčice i dječaci, mame i tate, učitelji, susjadi...

Otvorena vrata i prozori naše škole propuštaju zrak unutra, dopuštajući mu da kruži, istražuje, smiri se i ode obnovljen i osnažen kulturom djetinjstva. Snažnog djetinjstva, aktivnog kroz stotine jezika, koje mijenja vlastitu zajednicu, gradi znanje, identitet i kulturu; njegovanog i podržanog putem nježnosti i poštovanja.

Prostori naših škola omogućuju nam slušanje, razumijevanje i brigu za potrebe suvremenog društva: današnje obrazovanje ne bi trebalo biti isključivo pravo obrazovnih institucija!

With your excitement and my experience, with your experience and my excitement, with your hands and mine ... we'll throw the school windows wide open... we'll make them big, very big ... and we'll fly!

School: the privileged setting in which we live, where we recover the emotion of everyday life and the things that matter!

School is the physical and emotional space where we identify with our living environment, where we LIVE every day, where EVERYTHING happens to us.

Every day, important events take place in our schools and there are days when these events are even amazing and extraordinary. Because as teachers and families, we are all determined to give the children the very best each of us has to offer.

Interacting with children, adults, the local area, families and school has enabled us to reach out, bringing about encounters in diverse situations, actions and engagements. This vibrant daily life enriches a project based on communication between school, families and environment.

School is a place of transit, communication, exchange ... where we leave many things and take many things away: daughters, sons, students... Rushing, relaxing, conversing, feeling and expressing opinions... And why not knowledge and experience? We all learn from everybody else. That is the premise that has driven the project we are presenting.

An open-ended project, a project of interaction, with room for diversity and inclusion, which gives rise to pluralism in learning situations, both inside and outside school. It is an invitation to move towards something new, to science, art, maths and dreams... in a different kind of way, where mothers and fathers, neighbours, artists... are present on a daily basis.

Our home, our neighbourhood, our school ... settings for living and growing together, for healthy contamination. Spaces where we identify learnings, learnings that make sense to me, to you, to everybody. And so we learn together: girls and boys, mums and dads, teachers, neighbours...

The open doors and windows of our school let the air in, allowing it to circulate, wander, settle and then leave renewed, empowered with childhood culture. A powerful childhood which is active through a hundred languages, considered in the fullness of citizenship, transforming its community, building knowledge, identity and culture; nurtured and supported through affection and respect.

The spaces in our schools allow us to listen, cater for and understand the needs of contemporary society: today educating should not just be the exclusive preserve of educational institutions!

Na početku su obitelji bile zabrinute: „Što će odgajatelji reći o nama?“, „Hoćemo li uspjeti prenijeti djeci ono što želimo?“, „Hoće li će odgajatelji htjeti da se vratimo u njihove grupe?“...

A uskoro smo shvatili da dijelimo iste strahove: „Hoće li nas osuđivati?“, „Hoćemo li biti sposobni dopustiti obiteljima da budu centar pozornosti i prihvatići njihove prijedloge?“, „Hoće li se obitelji htjeti uključiti i biti dio ovog novog pristupa učenju?“...

Prvih dana svi smo bili nervozni. Jedan član obitelji pristupio je i skoro se ispričavao što je došao “Znam nešto o ovome... i mogao bih doći jedan dan ili čak više dana... Naravno, ako smatrate da je to dobra ideja...“.

Naravno, smatramo da je to dobra ideja! Svi se slažemo oko toga, a posebno djeca. U početku se svako dijete drži blizu svoje majke, oca, bake, djeda... No, nakon nekog vremena odvajaju se i dijele svoje voljene sa svojim vršnjacima bez ikakvog problema.

Vrijednost svakodnevnih stvari; ponos i osnaživanje djeteta koje kao začarano gleda člana svoje obitelji kao sposobno i zadržljivo biće.

„Kada tvoj tata dolazi?“, „Moja mama je došla neki dan i dolazit će svaki tjedan!“, „Čiji je red danas?“, „Što ćemo naučiti?“

Ono što je nekad bila iznimka postalo je pravilo. Susrećemo se izvan vrtića, unutar vrtića, unutar i izvan radnog vremena. Prolazimo hodnicima jedni kraj drugih, susrećemo se na igralištu i knjižnici... Navikli smo pozdravljati se i govoriti „Da vidimo što ćemo danas naučiti!“

Kada smo jednom započeli, ništa više nije isto!

Koja sreća što smo shvatili da obitelji žele biti dio vrtića! Oni će odvojiti vrijeme za to. Ako mogu... žele.

At first families are concerned: “What will the teachers say about us?” “Will we be able to transmit what we want to the children?” Will the teachers want us to come back to their classes again?... ”

And soon we realise that we share the same fears: “Will we be judged?” “Will we be capable of letting families be the centre of attention and accepting their proposals? “Will families want to join in and be part of this new approach to learning?”... ”

The first day, we are all bundles of nerves. The relative in question comes up and practically apologises for coming into the school, into the classroom: “I know something about this ... and I could come in one day, or even lots of days... if you think it’s a good idea, that is....”

Of course we think it’s a good idea! We all think it’s a good idea, but especially the children. To begin with, they hang on to their mothers and fathers, to their grandparents, aunts and uncles... But after a while, they feel able to detach themselves and to share their loved ones with their peers without any problem.

The value of everyday things; the pride and empowerment of the spellbound child seeing their relative as a capable and captivating being.

“When’s your Dad coming?” “My Mum came the other day and she’s going to come every week!” “Whose turn is it today?” “What are we going to learn?”

And what used to be the exception becomes the rule. We bump into each other around the school, in the classrooms, both inside and outside school hours. We pass each other in the corridors, and rub shoulders in the playground and the library... We get used to greeting each other and saying, “Let’s see what we learn today!”

Once we’ve started, nothing is ever the same again!

What luck to have realised that the families want to join in and be part of the school! They make time for it. If they can... they want.

The rest will come with experience: letting those face muscles relax and smile, casually chatting away to the children, even when they’re in a different group from their sons or daughters...

As the days go by, we notice and find it gratifying to see how families start to make their presence felt and their voice heard in different activities, how they create opinion and are able to analyse what’s going on, putting forward initiatives, strengthening bonds with other people in the school: with the teachers as they get to know and recognise the importance of the work they do; with the children as they gain an understanding of how they learn; with other mums and dads as they strike up new bonds and encourage each other to work as a team... In short, we see an enhanced sense of belonging to a group: our school.

Ostalo će doći zajedno s iskustvom: dopuštanje mišićima lica da se opuste i nasmiješe, ležerno razgovaranje s djecom iako nije riječ o djeci iz grupe njihova djeteta...

Kako dani prolaze, primjećujemo i zahvalni smo što možemo vidjeti kako obitelji ostvaruju da se njihova prisutnost osjeti i njihov glas čuje u raznim aktivnostima, kako stvaraju vlastita mišljenja i analiziraju što se događa, kako samostalno iniciraju i jačaju veze s ostalim ljudima u vrtiću: s odgajateljima uz koje upoznaju i prepoznaju važnost njihovog rada, s djecom uz koju shvaćaju njihov način učenja, s ostalim roditeljima uz koje stvaraju nove veze i ohrabruju jedni druge na zajednički rad... Ukratko, primjećujemo ojačan osjećaj pripadanja grupi - našem vrtiću.

Prekrasno iskustvo! Omogućuje nam da zajedno učimo i uživamo te da organiziramo aktivnosti koje prije ne bi bile moguće.

Proširila se vijest i našim susjedstvom te svi znaju da su vrata našeg vrtića uvijek otvorena i da svi mogu doći, saznati nešto više i ponuditi vlastite ideje i resurse. Naše susjedstvo bliže nam je nego ikad, i to se osjeća u vrtiću. Zbog toga smo jednoga dana odlučili izrađivati portrete u našem susjedstvu.

Nešto se promijenilo! Otkrili smo vrijednost surađivanja između obitelji, vrtića i lokalne zajednice. Obnovili smo našu sposobnost iznenađenja. Ostvarili smo sklad između ljudi i kulturnih, obrazovnih i društvenih institucija

u zajedničkim interesima i specifičnim akcijama.

Razvili smo zajednički projekt s kojim se mogu poistovjetiti sve obitelji i obrazovni stručnjaci, što znači da svi možemo uživati i učiti. Dokazali smo da učenje nije isključivo za škole i da možemo učiti od bilo koga, bilo gdje.

Uključujući projekt poput ovog omogućuje nam da budemo još više predani kao odgajatelji jer znamo da je naša misija prepoznata i podržana. Ponosni smo što smo to zajedno ostvarili, gradeći na stvarnim potrebama djeteta 21. stoljeća.

A magnificent experience! We have been able to learn and enjoy it all together and we have also been able to organise activities that would never have been possible before.

In our local neighbourhood, the word has spread and everybody knows that the school doors are always open and they all want to come and find out and offer ideas and resources. Our neighbourhood is closer to us than it ever was before and the school can feel it too. That's why one day we went to do some portraits of

Something has changed! We've discovered the value of cooperation between family, school and local area. We've recovered our capacity for surprise. And we've facilitated an alignment between people and cultural, educational and social institutions in shared interests and specific action.

We have developed a joint project with which all the families and education teams can identify, and it means we can all enjoy and learn. We have proved that learning is not exclusive to school and that we can learn from anyone, anywhere.

An inclusive project like this makes us more committed as teachers because we know our educational mission is supported and recognised. We are proud to have done this together, building on the real needs of 21st-century children.

Europski ERASMUS+ poziv za 2014. omogućio je dvama vrtićima iz različitih europskih država (Španjolska i Hrvatska) odgovarajući okvir za zajednički rad na odgojno-obrazovnim prijedlozima koji vraćaju društveni, obrazovni i kulturni kontekst. Okvir koji vraća obitelji naših polaznika na vrlo direktni način, uključujući ih u aktivnosti vrtića. U oba slučaja inicijativa je bila rezultat naše obveze kao odgajatelja, formirane u projektu SELF (Sharing Education and Learning with Families – Dijeljenje obrazovanja i učenja s obiteljima).

Posebno je značajna europska dimenzija u okviru projekta, koja poziva na suradnju između timova koji su fizički odvojeni i imaju različite socijalne, obrazovne i kulturne pozadine.

No, to nisu nepremostive prepreke. Upravo suprotno. Razmjena između profesionalnih djelatnika i obitelji u objema zemljama obogatila je projekt i grupe ljudi koji sudjeluju. Bio je to uzajamni proces učenja, uz otkrivanje novih načina rada i prakse. I to je potaknulo inovativne prijedloge, stjecanje znanja i omogućilo nam procijeniti različite sociokултурne okolnosti te stvaranje odgovarajućih veza i uključivanje novih ideja.

The European ERASMUS+ call for 2014 provided our two infant schools in different European countries (Croatia and Spain) with the appropriate framework to work together on an educational and teaching proposal which reclaims the social and cultural context. It reclaims our pupils' families in a very direct way, involving them in our school activities. In both cases, the initiative was the result of a previous commitment to our teaching role that has taken shape in Project SELF (Sharing Education and Learning with Families).

Particularly noteworthy is the project's European dimension, which calls for cooperation between teams that are physically separated and have different social, educational and cultural backgrounds.

But these are not insurmountable barriers. Quite the contrary. The exchange between professional and families in both countries has enriched the project and the groups of people taking part. It has been a mutual learning process, discovering new working methods and practices. And it has stimulated innovative proposals, acquiring knowledge and enabling us to evaluate different sociocultural circumstances, making connections when they match and incorporating new ideas.

Glavni je cilj projekta SELF olakšati sudjelovanje u životu škole kao obrazovne zajednice, kao i podržavanje obitelji u njihovoj ulozi obrazovnih čimbenika.

Da bi se postigao taj cilj, projekt mora organizirati fleksibilan sustav koji omogućava sudjelovanje na različite načine, u različitim trenutcima i različitim trajanja, slijeda, mjesta, aktivnosti i uloga koju mogu igrati roditelji, ostala rodbina i lokalne institucije.

U projektu SELF ti ciljevi rješavaju se prema područjima djelovanja. Ta su područja raznolike i komplementarne linije djelovanja koje opisuju niz prijedloga za obitelji i društveno sudjelovanje. Imaju jasne ciljeve: poboljšanje nastavnog djelovanja, raznolikost sredstva za obrazovanje, bogatstvo iskustava i jačanje nastavnog plana i programa za određene dobne skupine.

Projekt SELF ima 5 glavnih područja djelovanja:

1. **IZGRADNJA OBRAZOVNE ZAJEDNICE:** obitelji su uključene u kratkotrajne ili dugotrajne aktivnosti u vrtiću
2. **OBITELJI SU ZNAČAJNI OBRAZOVNI SUBJEKTI:** u svakoj školskoj godini roditelji održavaju radionice različitog trajanja, samostalno ili u suradnji s odgajateljima, kao potpora razvoju sposobnosti, životnih znanja i vještina i/ili područja kurikuluma
3. **ZAJEDNICE ZA UČENJE:** sastanci između roditelja ili roditelja i odgajatelja za razgovor o temama od zajedničkog interesa
4. **ODNOS S NAŠIM OKRUŽENJEM:** naše okruženje prepoznato je kao treći obrazovni subjekt u našem projektu i postalo izvor učenja u našem modelu OTVORENIH ŠKOLA
5. **INFORMIRANJE JE DIJELJENJE:** naše ustanove dijele aktivnosti i obrazovne ili kulturne sadržaje

The main aim of Project S.E.L.F. is to facilitate participation in school life and projects of families in their role as education agents.

To help achieve this goal, the project must cater for and organise a plural and flexible system which allows for participation in diverse ways, at different moment and which vary in terms of duration, sequence, place, activity and the role that can be played by parents, other relatives and local institutions.

In Project S.E.L.F. these are tackled as intervention AREAS, which are diverse and complementary lines of action that outline a range of proposals for family and social participation. They have clear objectives: improving teaching action, education agent diversity, wealth of experiences and reinforcement of the school curriculum for these age groups.

Project S.E.L.F. has FIVE AREAS:

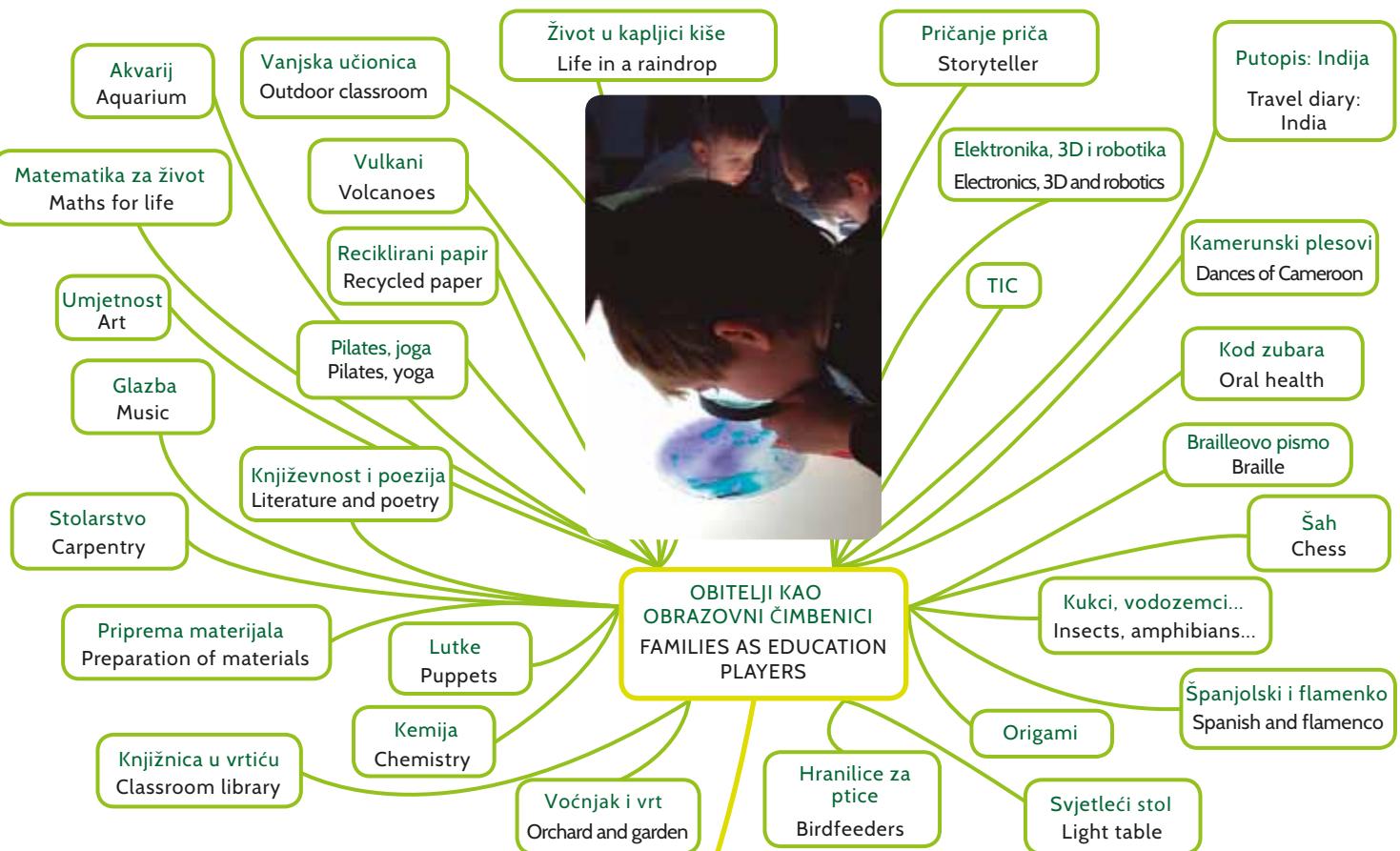
1. BUILDING EDUCATION COMMUNITY. Families are involved in ad hoc or annual school action.
2. FAMILIES AS EDUCATION AGENTS. Families take workshops or ad hoc annual action (of varying length) during each school year to be conducted either independently or in partnership with teachers with a view to support skills development, knowledge for life and/or curricular areas.
3. LEARNING COMMUNITIES. Meetings for families and/or families and teachers to consider subjects of common interest.

4. RELATIONS WITH THE LOCAL AREA: our project recognises the local area as a third education agent and as such becomes a learning resource.

5. INFORMING IS SHARING. Our schools share their activities and educational and cultural content.

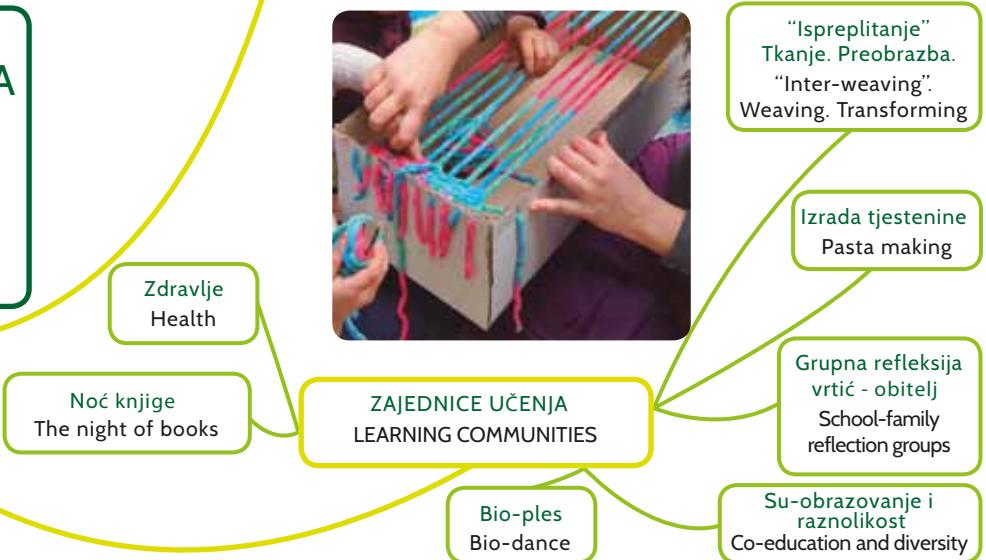

PODRUČJA DJELOVANJA PROJEKTA S.E.L.F.

FIELDS OF ACTION PROJECT S.E.L.F.

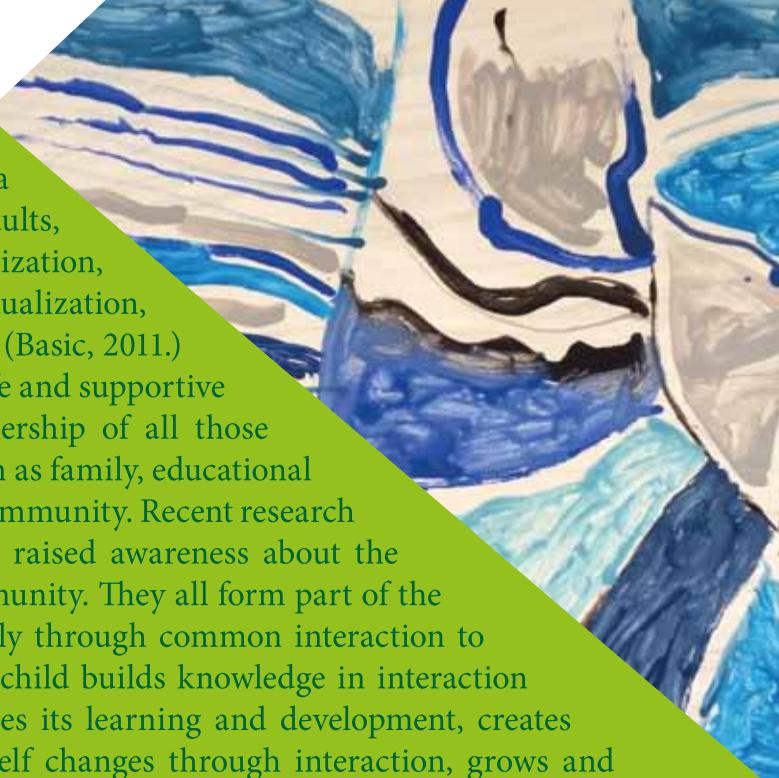
Današnja djeca imaju zahtjevnu životnu zadaću u vrlo složenom i promjenjivom svijetu - uz pomoć odraslih stalno uspostavljati ravnotežu između socijalizacije, postajanja članom zajednice i individualizacije, ostvarivanja sebe kao jedinstvene i neponovljive osobe (Bašić, 2011). Upravo u tom nastojanju važno je djetetu stvoriti sigurno i poticajno okruženje koje zahtijeva partnerstvo svih onih uključenih direktno ili indirektno u život djeteta, a to su obitelji, odgojno-obrazovne ustanove (dječji vrtići/škole) i šira zajednica. Suvremena istraživanja u području ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja podignula su svijest o važnoj ulozi koju imaju obitelji, vrtići i lokalna zajednica; svi oni čine dio sustava koji ne može funkcionirati samostalno, već isključivo kroz zajedničku interakciju stvara poticajno okruženje za djecu. Dijete u interakciji s okruženjem gradi znanje; upravo okruženje potpomaže njegovo učenje i razvoj, stvara kognitivne izazove, ali isto tako okruženje se uinterakcijama mijenja, raste i razvija, što rezultira zadovoljnim, osnaženim članovima zajednice spremnim na nove izazove.

Uključivanje roditelja (obitelji) i zajednice pomaže odgojno-obrazovnim ustanovama (dječjim vrtićima/školama) razviti uzajamne odnose povjerenja i poštovanja, razvijati osjećaj pripadanja kod djece, ostvariti kontinuitet u odgoju i obrazovanju između doma i odgojno-obrazovne ustanove te podići kvalitetu ustanove. Brojna istraživanja govore kako uključivanje roditelja i lokalne zajednice u osmišljavanju i provođenju kurikularnih reformi postaje ključna komponenta u osiguravanju uspješne implementacije novih kompetencija i vrijednosti.

Dječji vrtići/škole trebali bi postati mjesta javnog dijaloga, „forumi“ u kojima se susreću obitelji i lokalna zajednica zajednički podržavajući učenje djece, njihov cjelokupni rast i razvoj. Otvorena, podržavajuća i ravnopravna komunikacija svih aktera u ovom procesu treba imati zajednički cilj, a to je odgovoriti na potrebe djece i osigurati im poticajno okruženje za učenje i razvijati suradništvo u svakodnevnom životu zajednice.

Dr.sc.Tijana Borovac

Sveučilište J.J.Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Osijek

Today's children have a demanding life's work, in a complex and changing world, with the help of adults, to permanently establish a balance between socialization, becoming members of the community, and individualization, realizing itself as a unique and unrepeatable person (Basic, 2011.) It is important, precisely in this effort, to create a safe and supportive environment for the child. That requires a partnership of all those involved directly or indirectly in the child's life, such as family, educational institutions (kindergarten / school) and the wider community. Recent research in the field of early and pre-school education has raised awareness about the important role of family, school and the local community. They all form part of the system that cannot function independently but only through common interaction to create a supportive environment for children. The child builds knowledge in interaction with the environment. Right environment promotes its learning and development, creates cognitive challenges, but also the environment itself changes through interaction, grows and develops, resulting in satisfied, empowered members of the community ready for new challenges.

Involving parents (families) and community helps educational institutions (kindergartens/ schools) to develop mutual relations of trust and respect, to develop a sense of belonging in children, to achieve continuity in education between home and educational institutions, and improve the quality of the institution. Numerous studies suggest that the involvement of parents and local communities in the development and implementation of curricular reform is becoming a key component in ensuring the successful implementation of the new competencies and values.

Kindergartens / schools should become a place of public dialogue, "forums" where families and the local community meet together in supporting children's learning and their overall growth and development. Open, supportive and equal communication of all stakeholders in this process should have a common goal and that is to be responsive to the needs of children and provide them with a stimulating learning environment and to realize cooperation in the everyday life of the community.

Dr.sc.Tijana Borovac
University J.J.Strossmayer in Osijek
Faculty of Educational Sciences Osijek

Obitelji i škole u praćenju djetinjstva: pedagogija susreta

Svi znamo da se koncept obitelji i škole neprestano mijenja i prilagođava, a time i njihov odnos i mogućnost stvaranja veza. Današnje škole proširuju značenje pedagogije uključivanjem društvene komponente. Dakle, škola nije (više) prostor za učenje, već prostor odnosa, sastajanja i mogućnosti.

Ta nova škola proizlazi iz novog pedagoškog pristupa, dijeljenog s obiteljima i ostalim obrazovnim čimbenicima određenog društvenog konteksta koji surađuju u izgradnji zajedničke priče, pri čemu se i sami mijenjaju i rastu u tom zajedničkom procesu. „Životna učionica“ crta po sirovom materijalu obiteljskih priča koje svako dijete donosi u „proslavu zajedništva“ u toj jedinstvenoj mreži biografija koje se isprepliću svaki dan u vrtiću. Razumijevanje i dijeljenje obrazovanja kao simboličke transformacije društveno konstruirane stvarnosti može objasniti, označiti i uključiti taj svijet kojem pripadamo kao pripovjedači i pripovijesti.

Kroz svaki projekt i sastanak vrtić Zaleo čini vidljivim sudjelovanje, uključivost i predanost vrtičke zajednice uz dodanu vrijednost korištenja umjetničkih procesa kao pokretača kreativnog, obogaćujućeg i transformirajućeg suživota. U tim relacijskim umjetničkim projektima svako dijete, odgajatelj ili obitelj pridonosi na jedinstven i neponovljiv način. Zahvaljujući tim inicijativama, zajednica je priznata u značajnim akcijama koje promiču osjećaj pripadnosti istom projektu.

Dakle, priča o životnim procesima u odnosu na školu moguća je zahvaljujući raznolikosti i upravljanju školskim modelom integriranom u društvenom kontekstu koji stvara nove oblike interakcije i međusobnog razumijevanja. U tom kretanjuprema susretu između obitelji i školescenarij se piše svaki dan, uvijek otvoren za doprinose svakog od svojih članova, obnavljajući buduće mogućnosti.

Prema tome, usmjeravanje djetinjstva postat će putovanje od „ja“ prema „mi“ do „ostali“ kako bi ponudilo najbolje sadržaje i trenutke iz perspektive drugog. Ti su susreti jedini način postizanja smisla bilo kojeg trenutnog pedagoškog pristupa koji kao cilj ima promicanje dobrobiti obrazovne zajednice kao cjeline. Život je za učenje i život je, kao i škola, međuodnos.

Families and school accompanying infancy: the pedagogy of encounter.

We all know that the concept of family and school is constantly changing and adapting, and therefore their relationship and possibilities for generating attachment. The school of today has expanded the meaning of pedagogy to include the social. Thus, the school is no longer (only) a learning space, but a place of relationships, meeting and possibility.

This new school is conceived from a new pedagogical approach, shared with families and other educational agents from the social context that collaborate in building a common story, being themselves built and transformed in the same shared process. The “classroom of life” draws on the raw material of the family stories of life that children bring to the celebration of “being together” in this unique network of biographies that is woven every day in preschool. Understanding and sharing education as a symbolic transformation of a socially constructed reality can explain, signify and involve that world to which we belong as narrators and narrated.

Zaleo preschool, through each project and meeting makes visible the participation, inclusion and commitment of the school community with the added value of using artistic processes as facilitators of a creative, enriching and transforming coexistence. In these relational art projects, each child, educator or family makes contributions that are always considered valuable for being unique and unrepeatable. Thanks to these initiatives, the community is recognized through significant actions that promote a sense of belonging to a common project.

Thus, the story of the life processes in relation to attending school, is made possible thanks to the diversity and management of a school model integrated in a social context that creates new forms of interaction and mutual understanding. In the drive towards encounter between families and school, every day a script is written that is always open to the contributions of each of its members, renewing future possibilities.

Thusly, guiding infancy will be a journey from “I” to “we” and to “others” to offer the best contexts and moments of encounter from a perspective of otherness. And only through that encounter is sense made by any current pedagogical approach that aims to promote the well-being of the whole educational community. For learning there is life; and life, like school is interrelation.

Dr. Javier Abad Molina, lecturer of Arts Education at the U.C. La Salle (affiliated with the UAM).
Dr. Julio Romero, lecturer of Arts, Creativity and Education at the Faculty of Education, UCM.

„Poziv za vođenje radionice origamija u vrtiću u isto me vrijeme razveselio i uplašio. Razveselio sam se što će djeci moći predstaviti aktivnost koja je edukativna i zabavna, jeftina i dostupna. No, bojao sam se da se aktivnost neće svidjeti djeci koliko se svida meni te kako će s većem brojem djece provesti aktivnost. No, moje je iskustvo s radionice odlično. Od djece sam naučio kako je lako postavljati pitanja kada te nešto zanima ili kada nešto ne znaš. Istdobro sam stekao iskustvo u radu s grupom djece, što je izazvalo moje još veće poštovanje prema svima koji svakodnevno rade s djecom.“

„Call to conduct workshops of origami in kindergarten at the same time delighted me and scared me. I was happy because the activity, which can be both educational and fun, inexpensive and available at the same time, will introduce origami to the children. But also I was scared that children won't like the activity and that it won't be easy to work with larger number of children. But in the end my experience with the workshop is great. And I learned something - I hope, that children did as well. Certainly I have a greater respect for all those who work daily with children“.

„Iskreno, teško je objasniti kakav je osjećaj moći pridonijeti vlastitim iskustvom i znanjem na području u kojem djeca uživaju. Samo promatranje djece kako mi trčeći prilaze pozdraviti me ili slušati ih kako objašnjavaju svojim roditeljima da sam ja Antonio, instruktor pasa, fantastičnojel Osjećam se kao dio škole, ne samo kao roditelj, već mnogo više.“

“Honestly, the feeling of being able to contribute with experiences and knowledge related to a subject that our children enjoy, is an emotion hard to explain. Just seeing how, from the beginning of the activity, they come running to me to say hello or tell their parents that I am Antonio, the dog instructor, is fantastic! I feel as a part of the school. Not only as the father of a pupil, but it means a lot more”.

„Kad smo prihvatali da će obitelji biti neposredni promatrači mog odgojno-obrazovnog rada, na početku sam se osjećala nesigurno. No, nakon dvije godine zajedničkog rada mislim da obitelji imaju bolju sliku o meni i zato sam stekla samopouzdanje.“

“At the beginning I felt insecure when we accepted to let the families be direct observers of my educational work. But, after two years working hand in hand, I think that the families have a better image of me and therefore I have gained self-confidence”.

„Potpuno podržavam održavanje ovakvih aktivnosti koje zbližavaju odgajatelje i obitelji. Svim obiteljima toplo preporučam da iskuse nešto slično. Zahvaljujući ovoj prilici, sada još više cijenim svakodnevni trud odgajatelja.“

“I strongly encourage carrying on with this type of activities bringing together educational staff and families. I highly recommend other families to live experiences like this one. Thanks to this opportunity, now I value even more the efforts teachers do on daily basis”.

„Aktivno sudjelujući u projektu SELF puno sam naučila. Proširila mi se svijest o raznovrsnim načinima na koje i djeca i odrasli mogu učiti. Postali smo partneri s roditeljima, i to me iznimno veseli jer smatram da je to nužno za kvalitetan rad s djecom. Mislim da smo svi profitirali uključivši se u ovaj projekt: odgajatelji, roditelji i djeca. Veseli me što je ovaj oblik suradnje s roditeljima postao dio kurikuluma vrtića te što će se provoditi i nakon završetka projekta.“

“Actively participating in the project S.E.L.F. I learned a lot. My awareness of the various ways in which children and adults can learn expanded. We became partners with parents and it made me very happy because I believe that it is necessary for quality work with children. I am pleased that this form of cooperation with the parents become part of the curriculum of kindergarten and it will be carried out after the project”.

„Ne sviđaju mi se metalni robori.
Drvenog robota mogu micati kako želim, a to ne mogu s metalnim.
Naučili su što mogu kontrolirati...
Želim živog drvenog robota!“

“I don't like metal “robors”. I can move a wood robot but I cannot do what I want with a metal one. They have learnt what they put in their control.... I want to have a living wood robot!“

„Suradnjom s roditeljima stvorili smo osjećaj zajedničke odgovornosti za razvoj djeteta. Više i češće razmjenjujemo iskustva o odgoju te se bolje razumijemo.“

“Cooperating with families, we have created a sense of shared responsibility for the child's development. More and more often we exchange ideas on education and have better understanding of each other.“

„Inače su stvari hladne.“
(pletenje)

“Things feel cold, otherwise”.
(knitting)

„Danas sam naučio kako zabijati čavle jer se uvijek svinu. Danas sam ih zabio ravno!“

“Today I have learnt how to hammer nails because they always bend. Today I hammered them straight”.

„Ne sviđa mi se kada roditelji puno pričaju, volim kada nam pokazuju puno novih stvari.“

“I don't like when parents talk a lot, I love when they show a lot of new things”.

„Meni je matematika bila najdraža jer sam mjerila svoju mamu, a druge mame su mjerile mene.“

“My favourite was math because I measured my mom and other moms measured me”.

„Meni je super kada roditelji dođu u vrtić, ali ne znam zašto.“

“I feel great when parents come to kindergarten but I don't know why“.

Blog

EEI Zaleo, Madrid

Dječji svijet, Varaždin

Guía metodológica

Methodological guide

Metodički vodič

S.E.L.F.

Sharing Education and Learning with Families
A challenge for XXI century schools

project no. 2014-1-ES01-KA201-003702

PARTNERS:

EEI ZALEO,
MADRID, SPAIN

DJECJI SVIJET,
VARAZDIN, CROATIA

DURATION

01.09.2014. -
31.08.2016.

AIM

Schools, families and surroundings together
promoting educational, social and
cultural changes.

Another way to understand life long learning.

PRODUCT

Methodological
guide for teachers

Erasmus+